This work is licensed under a Attribution-ShareAlike 3.0 Unported (CC BY-SA 3.0)

azok az együttérző ágak, a melyek itt magához a gégeideghez, vagy tulajdonképen ahhoz a dúczhoz lépnek, a melyből ez ered, rendes körülmények között a vagusnak az ideg eredése feletti darabjához mennek, úgy hogy az ideg eredése közönségesen nem mutatkozik igazi alakjában. Az alsó gégeideg eredésére nézve esetünk azt tanusítja, hogy rostjai legnagyobbrészt az együttérző idegnek attól a darabjától jönnek, mely alsó nyaki dúczától felső háti dúczáig terjed. Tekintve azonban az együttérző ideg működését, tovább kell mennünk s fel kell tételeznünk, hogy e rostok tulajdonképen nem a szimpathikus dúczokból keletkeznek, hanem az összekötő ágak révén a gerinczvelő nyaki részéből. Tudjuk, hogy az összekötő ágak a két említett dúczhoz a 7-ik és 8-ik nyaki idegtől, ritkábban a 6-ik nyaki vagy 1-sö háti idegből jönnek. Ez idegek épen a nyaki duzzanat legszélesebb részletén erednek: itt fogjuk tehát a gége izmait beidegző idegrostok tulajdonképeni eredését, gerinczvelői középpontját keresni. Tételünk azonban egész biztosságra csak akkor tenne szert, ha kiterjedt élettani-kisérleti vizsgálatokkal igazolhatnók.

LENHOSSÉK MIHÁLY.

Tanulságos anatómiai készítmények. A tájboncztani kutatásnak egyik legfontosabb segédeszköze az az eljárás, hogy a hideg téli időben a szabad levegőn, vagy mesterséges keverékkel akármikor keményre fagyasztott tetemet fürésszel szeletekre metéljük s a belső szerveknek egymáshoz való viszonyát s fekvését ezeken tanulmányozzuk. Sok olyan pont van, a melyet a közönséges bonczoló eljárással, midőn a tetem felnyitása miatt a szervek helyüket megváltoztatják, nem lehet megállapítani. Pirogoff orosz sebész és anatómus volt az első, a ki az előbb már másoktól is alkalmazott fagyasztó módszert tudományos czélokra kiaknázta. Az utóbbi években különösen Luschka, Henke, Rüdinger, Braune, Pansch és Waldeyer vette foganatba e fagyasztó eljárást tudományos kérdések megfejtése czéljából, s a tájboncztan e vizsgálatoknak felette fontos tények ismeretét köszöni. De nemcsak a kutatásra, a tanításra is fontosak e szeletek. A mily könnyen érteti meg a tanár hallgatóival a leíró anatómia egyszerű adatait, a melyek legtöbbször csak egyes szervek alakjára, idegek, erek lefutására, eloszlására stb. vonatkoznak: ép oly nehéz feladattal áll szemben, a midőn például az egyes szerveknek a has- vagy mellüregben való elhelyezkedéséről, egymáshoz való viszonyáról kell szemléltető magyarázatot adnia. Az ilyen »tájboncztani viszonyokat« néha alig lehet szóval körülírni, de első pillanatra meg lehet értetni a hallgatóval alkalmas készítmény segítségével bármely bonyolult topografiai kérdést: s itt különösen hasznavehetőknek bizonyultak a szóban forgó szeletek. Hasznavehetőségüket ebben az irányban eddigelé csak az az egy körülmény csökkentette, hogy e szeletek — ha csak rendkivüli költségeket nem akarunk áldozni — igen mulandók. Aeby tanácsára — későbbi bemutatások czéljából alkoholban el lehet ugyan tartanunk, csakhogy az alkohol bizonyos idő mulva a szeleteket elszínteleníti, s így az a valóban szép kép, a melyet a frissen készült szelet nyújt s a mely a színek változatosságával és élénkségével, a rajzolatok finomságával lepi meg a szemlélőt, csaknem teljesen elmosódik. Borszeszben az idegek, zsigerek s izmok mindinkább elvesztik színöket s bizonyos idő multán a szelet csak halvány képmásává vált annak, a mi volt.

A budapesti tudomány-egyetem I. anatómiai intézetében a dolgon már jó ideje oly eljárással segítünk, a mellyel az alkohol-keményítés e rosz oldala egészen elesik. Bármily egyszerűnek lássék is ez az eljárás, tekintve az ilyen készítmények fontosságát, a közlést megérdemli. Módszerünk abban áll, hogy a borszeszben eléggé megkeményedett sze-

This work is licensed under a Attribution-ShareAlike 3.0 Unported (CC BY-SA 3.0)

letet egyszerűen befestjük olyanra, a milyen az friss állapotban volt. A gondosan megválasztott színekkel kifestett szeletnek épen olyan arczulata van, mint a frissen készültnek. Az eljárás részleteiről kevés a mondanivaló. A festést különböző vastagságú ecsetekkel, s az ismert tubusokban kapható aquarellfestékekkel szoktuk végezni. Eljárásunknak csak egy titka van s ez az, hogy a szeletet a festés után nem szabad mindjárt a borszeszbe visszatenni, mert az a festéket egyszerűen lemosná, hanem előbb collodiumnak rendkivül híg étheres oldatával kell bevonnunk, a mi a színeket tökéletesen rögzíti. Csak arra az egyre kell vigyáznunk, hogy a collodium-oldat ne legyen nagyon sűrű, mert ekkor az alkoholban tejszerű homályos réteggé keményedik meg s a kép élénkségét zavarja. Egy másik jó oldala a collodium- vagy celloidin-bevonásnak az, hogy az így kezelt szelet hosszabb ideig maradhat a levegőn is, kézbe adható, a nélkül, hogy elromlanék, ép úgy mint az olyan agyvelő, mely az én módszerem szerint* celloidin-oldattal van bevonva.

LENHOSSÉK MIHÁLY.

A Clarke-féle külső kötélmagról. Lockhard Clarke híres angol agyvelő-búvár, a gerinczvelőnek a nyúltvelőbe való átmenetele helyén (abban a darabban, a melyet Rauber újabban *praemedullának* nevezett el)** futólag egy kis szürke magot írt le*** külső kötélmag, *outer restiform nucleus* néven. Schwalbe idegtanában e magot, minthogy az ik-nyalábban fekszik, az ismert ik-magtól kifelé, *nucleus funiculi cuneati externus*-nak nevezi.† Mivel sem Clarke, sem Schwalbe e magról részletes adatokat nem közöl, nem lesz felesleges, ha kissé behatóbban ismertetem.

Észleleteim szerint e mag helyzete a piramis-kereszteződés alsó harmadának felel meg, alsó határa összeesik a kereszteződésével; vele egy magasságban találjuk a nucleus funiculi cuneati alsó részét is, de ez utóbbi distalis vége valamivel mélyebben van, mint e külső magé. Ismeretes, hogy a nucleus funiculi cuneati első nyomai kis kúpalakú kiemelkedés alakjában mutatkoznak, a mely a hátulsó szarvak alapi részéből indul ki, oldalvást a már e magasságban elég jól kifejlődött, megnyúlt nucleus funiculi gracilistől. Eleinte e kiemelkedést csak tömött idegrost-nyalábok borítják; csak mikor a kúp már valamivel zömökebb lett, jelenik meg tőle kifelé, az ik-nyaláb rostjai közé ágyazva, a szóban forgó mag. Az alakja igen szabályos és legtalálóbban a vasmacskáéhoz hasonlítható. Kifelé tekintő felülete domború, a befelé néző egészben homorú, de középső részén megint egy kis kiemelkedése van, úgy hogy három csúcsa van: két oldalsó és egy középső, a mely utóbbi a nucleus funiculi cuneati csúcsáig ér, s vele össze is függ. A magot helyenként erős rostcsoportok szelik át. Schwalbe a magot kissé egyszerűsítve ugyan, de egészben elég jól rajzolja; csak abban látok hibát, hogy azt a hurokkereszteződés tájékára helyezi, holott észleleteim szerint jóval mélyeb-

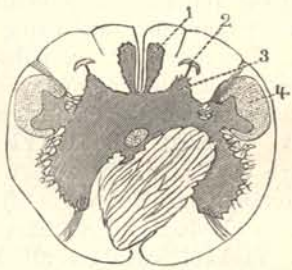

A gerinczvelő átmetszete.

1. Nucles funic., gracilis; 2. Nucl. funiculi cuneati externus; 3. Nucl. funic. cuneati; 4. Substantia gelatinosa Rolandi.

* Dr. Lenhossék Mihály: Közlések az agyvelőről. Orvosi Hetilap 1887.

** C. E. E. Hoffmann und A. Rauber: Lehrbuch der Anatomie des Menschen. Erlangen, 1886. II. köt. 2. rész. 363. l.

*** L. Clarke: Researches on the intimate structur of the brain, Philos. Transactions Vol. 148. Part. V. 1858.

† Dr. G. Schwalbe: Lehrbuch der Neurologie. Erlangen, 1881. 610. lap.